

Souhrnné výsledky konjunkturálního průzkumu v podnikové sféře

Český statistický úřad provedl v prosinci 2006 celostátní konjunkturální průzkum názorů vedoucích pracovníků vybraných podniků z oblasti průmyslu, stavebnictví, obchodu a vybraných odvětví služeb. Tento průzkum byl zaměřen **jednak na hodnocení situace v hlavních oblastech podnikové ekonomiky v prosinci a na krátkodobý výhled pro příští měsíce ve srovnání se situací, jak se jevila respondentům v období průzkumu.**

Průzkum se týkal 855 průmyslových podniků (tržby z průmyslové činnosti těchto podniků představují více než polovinu tržeb za průmyslové podniky celkem), ve stavebnictví 483 podniků, tento soubor pokrývá zhruba polovinu stavebních prací provedených podle dodavatelských smluv ve stavebnictví celkem, 295 podniků obchodu a 708 podniků vybraných odvětví služeb.

Odpovědi v dotaznících byly zpracovány váženě podle tržeb, (resp. objemu stavebních prací), otázky z oblasti pracovní problematiky váženě počtem zaměstnanců příslušné organizace¹⁾.

1. Konjunkturální průzkum v průmyslových podnicích

V **průmyslu** v prosinci respondenti hodnotili svou současnou **ekonomickou situaci** stejně jako v listopadu. 57 % respondentů hodnotí svou ekonomickou situaci jako dobrou, 41,7 % jako uspokojivou a 1,3 % jako špatnou. V rámci zpracovatelského průmyslu byla ekonomická situace uspokojivá u respondentů s 43,9 % tržeb. Jako špatnou označili svoji ekonomickou situaci respondenti z oblasti zpracovatelského průmyslu s 1,4 % tržeb. Jedná se zejména o některé podniky výroby usní a koží. Dobrá ekonomická situace byla u respondentů s 54,7 % tržeb ze zpracovatelského průmyslu.

Hodnocení **celkové poptávky** se mírně zvýšilo; hodnocení **zahraniční poptávky** se zvýšilo. Úroveň **celkové poptávky** (knihy zakázek) považovali za uspokojivou respondenti s 79,8 % tržeb, respondenti s 16,2 % tržeb hodnotili úroveň celkové poptávky po své produkci jako vyšší a respondenti se 4 % tržeb jako nízkou. V rámci zpracovatelského průmyslu byla úroveň celkové poptávky v období průzkumu hodnocena jako uspokojivá u respondentů s 80,2 % tržeb, jako nízká u respondentů se 4,4 % tržeb a vyšší poptávka byla u respondentů s 15,4 % tržeb.

Pro zahraniční odběratele dodává část svých výrobků zhruba 78 % z celkového počtu vybraných podniků. Z nich podniky se 71,2 % tržeb považovaly úroveň **zahraniční poptávky** za uspokojivou, podniky se 7,0 % tržeb za nízkou a jako vysokou označili poptávku zahraničních partnerů respondenti s 21,8 % tržeb. Ve zpracovatelském průmyslu byla úroveň zahraniční poptávky považována za uspokojivou u respondentů s 68,5 % tržeb, u 7,3 % za nízkou a u 24,2 % za vysokou.

Výrobní činnost se vyvíjela příznivě u podniků s 38,5% tržeb, poklesla u 2,1 % podniků a u podniků s 59,4 % tržeb byla výrobní činnost stabilizovaná. Ve zpracovatelském průmyslu se výrobní činnost zvýšila u respondentů s 38,7 % tržeb, snížení se týkalo podniků s 2,3 % a neměnnost podniků s 59 % tržeb.

Stav **zásob hotových výrobků** považovali v období průzkumu respondenti s 88,9 % tržeb za normální v sezóně. Podniky se 6,1 % tržeb mají své zásoby vyšší a podniky s 5 % tržeb nízké. Stav **zásob surovin a materiálů** považují respondenti reprezentující 90 % tržeb za normální v sezóně.

Pro **příští tři i šest měsíců** jsou očekávání respondentů o vývoji jejich **ekonomické situace** vyšší. Podle odpovědí v dotaznících by **celková ekonomická situace** měla v dalších třech měsících zůstat stabilizovaná u respondentů představujících 70,1 % tržeb. Zlepšení očekávají podniky se 24,2 % a zhoršení respondenti s 5,7 % tržeb. V průmyslu zpracovatelském se ekonomická situace zlepší u 24,9 % respondentů, u 6,2 % se zhorší a beze změny zůstane u podniků s 68,9 % tržeb.

¹⁾ Hodnocení je provedeno pomocí konjunkturálních sald, což je rozdíl mezi odpověďmi ve variantách zlepšení (růst) a zhoršení (pokles) vyjádřený v %

Pro příštích šest měsíců respondenti s 32,2 % tržeb očekávají zlepšení **ekonomické situace**, zhoršení s 2,1 % a respondenti představující 65,7 % tržeb se změnami úrovně ekonomické situace svého podniku neuvažují. Ve zpracovatelském průmyslu se ekonomická situace stabilizuje u respondentů představujících 63,7 % tržeb, ke zlepšení by mělo dojít u podniků s 34 % tržeb a ke zhoršení u podniků, které zahrnují 2,3 % tržeb za respondenty ze zpracovatelského průmyslu.

Celková poptávka (podle knihy zakázek) by se v **příštích třech měsících** ve srovnání se situací v období průzkumu neměla měnit u respondentů s 61,1 % tržeb, s oživením poptávky počítají respondenti s 32,4 % a se snížením respondenti s 6,5 %. Ve zpracovatelském průmyslu očekávají zvýšení celkové poptávky respondenti s 31,7 % tržeb, snížení očekává 7 % respondentů a neměnnost 61,3 % respondentů.

Celkový export by se měl zvýšit u respondentů s 29,8 % tržeb, s neměnností exportu počítají podniky, jejichž tržby činí 60,7 % za celý soubor a snížení exportu očekává 9,5 % respondentů. Ve zpracovatelském průmyslu očekávají zvýšení celkového exportu respondenti představující 33,2 % tržeb, pokles respondenti s 10,4 % tržeb a respondenti s 56,4 % tržeb se změnami exportu nepočítají.

Celkový dovoz by se měl v příštích třech měsících zvýšit u respondentů s 24,4 % tržeb za soubor podniků, které dovoz realizují, u respondentů s 64,2 % tržeb v této oblasti ke změnám nedojde a snížení dovozu předpokládají podniky s 11,4 % tržeb. Ve zpracovatelském průmyslu očekává 27,1 % respondentů zvýšení dovozu, 11,2 % snížení a 61,7 % respondentů neočekává změny.

Své výrobní kapacity vzhledem k zakázkám považují pro příští měsíce za dostatečné respondenti s 85,2 % tržeb. Více než dostatečné výrobní kapacity by měly být u 6,1 % a nedostatečné u podniků s 8,7 % tržeb. Ve zpracovatelském průmyslu jsou výrobní kapacity dostatečné u respondentů s 86,7 % tržeb, více než dostatečné u 6,2 % a nedostatečné u 7,1 % respondentů.

Pro příští tři měsíce respondenti očekávají mírné zvýšení **výrobní činnosti i zaměstnanosti**. Zvýšení **výrobní činnosti** očekávají respondenti představující 32,6 % tržeb, se snížením počítá 6,1 % respondentů a respondenti s 61,3 % tržeb se změnami svých výrobních aktivit nepočítají. V oblasti zpracovatelského průmyslu očekávají růst výroby respondenti představující 32,2 % tržeb, neměnný vývoj 61,2 % respondentů a pokles výroby 6,6 % respondentů. Na otázku **zajištění výrobních programů** z hlediska časové perspektivy odpovídali respondenti diferencovaně, a to zejména v souvislosti s odvětvovým zaměřením jejich výrobních aktivit. Ve zpracovatelském průmyslu by měla být výroba zajištěna (na základě zakázek) v normální pracovní době v průměru na 8,4 měsíců dopředu.

S poklesem **zaměstnanosti** počítá v příštích třech měsících proti situaci v období průzkumu 18,9 % počtu respondentů. Respondenti s 59,8 % počtu zaměstnanců se změnami v této oblasti nepočítají a růst předpokládají podniky s 21,3 % zaměstnanců. Obdobné tendence očekávají pro příští tři měsíce také respondenti z oblasti zpracovatelského průmyslu.

Ve srovnání se situací v období průzkumu by se měl **růst cen** průmyslových výrobků týkat 22,9 % tržeb. Se snížením cen uvažují respondenti u 10,3 % tržeb a s neměnností u 66,8 % tržeb. Přitom z respondentů, kteří uvažují s růstem cen, by u 24,2 % tržeb se měly ceny zvyšovat pomaleji než v minulých obdobích, stejně rychle u 70,9 % tržeb a rychleji u 4,9 % tržeb. Ve zpracovatelském průmyslu by se měly ceny zvýšit u 18,5 % tržeb, snížit u 9,4 % tržeb a 72,1 % tržeb zpracovatelského průmyslu by se cenové změny neměly týkat.

Co se týká **finanční situace** mělo v období průzkumu závazky po lhůtě splatnosti 26 % z celkového počtu podniků, které odpověděly (tržby těchto podniků představují 14,4 % tržeb za všechny vybrané podniky).

Schopnost podniků platit své závazky ve lhůtě splatnosti se v dalších třech měsících nezmění u 88,5 % počtu respondentů, u 8,5 % se zlepší a u 3 % se zhorší.

Úroveň **úvěrů** se bude vyvíjet podle názorů podniků diferencovaně. Se změnami v objemu úvěrů nepočítá 45,3 % počtu podniků, zvýšení úvěrů očekává 11,5 % a snížení 16,4 % počtu podniků. Úvěry nebude mít 26,8 % počtu podniků.

Saldo **indikátoru důvěry v průmyslu** konstruované jako průměr sezónně očištěných konjunkturálních sald ze tří ukazatelů (hodnocení celkové poptávky, zásoby hotových výrobků s opačným znaménkem a očekávaný vývoj výrobní činnosti) se oproti minulému měsíci nezměnilo a v meziročním srovnání je o 7,3 bodu vyšší než v prosinci 2005. Celkově je, stejně jako v minulém měsíci, saldo indikátoru důvěry v průmyslu nejvyšší od září 2000.

Ze šetření o **investiční činnosti** v průmyslových podnicích vyplývá, že v roce 2007 by měly investice v průmyslu dosáhnout vyšší úrovně než v roce 2006 (zhruba o 8 %). Půjde jak o náhradu původního zařízení nebo provozů, tak o rozšíření výrobních kapacit.

2. Konjunkturální průzkum ve stavebních podnicích

Ve **stavebnictví** se v prosinci oproti listopadu snížilo hodnocení současné ekonomické situace. V prosinci hodnotilo 49,4 % respondentů svou **ekonomickou situaci** jako dobrou, 43,6 % jako uspokojivou a 7 % jako špatnou. **Stavební činnost** se zvýšila u podniků s 43 % objemu stavebních prací, k omezení stavební činnosti došlo u 1,3 % respondentů a u ostatních (s 55,7 % stavebních prací) ke změnám nedošlo.

Hodnocení celkové poptávky se oproti listopadu snížilo. Úroveň **celkové poptávky** po produkci svého podniku považovali v období průzkumu za uspokojivou respondenti se 78,8 % stavebních prací. V podnicích, jejichž objem výroby představuje 6,9 % stavebních prací, považovali jejich zástupci úroveň celkové poptávky za vyšší a s 14,3 % za nízkou. Stejně hodnotili respondenti i **úroveň domácí poptávky**. Z podniků, které vykonávají práce v zahraničí, označili **zahraniční poptávku** za nízkou respondenti s 47,7 % stavebních prací a za uspokojivou s 50,4 % stavebních prací.

Jako hlavní **bariéry růstu produkce** svého podniku označují respondenti nedostatečnou poptávku a povětrnostní podmínky, respondenti představující 26,1 % stavebních prací bariéry růstu produkce nemají.

Očekávání vývoje ekonomické situace jsou pro **příští tři měsíce** vyšší, pro období **příštích šesti měsíců** jsou mírně nižší. **Celková ekonomická situace** by měla podle výsledků průzkumu zůstat v **příštích třech měsících** stabilizovaná u respondentů s 64,4 % objemu stavebních prací za všechny respondenty. Zlepšení své ekonomické situace předpokládají respondenti se 17,6 % stavebních prací a zhoršení s 18 %. V **příštích šesti měsících** by se měla ekonomická situace zlepšit u respondentů se 21 % výroby. Zhoršení své ekonomické situace signalizují pro příštích šest měsíců respondenti s 14,4 % výroby, ke změnám proti období průzkumu by nemělo dojít u 64,6 % respondentů.

Pro období **příštích tří měsíců** respondenti předpokládají pokračování příznivého vývoje stavební činnosti i zaměstnanosti. **Stavební činnost** by se měla zvýšit u respondentů představujících 19,9 % stavebních prací. Ke snížení stavební činnosti by mělo dojít v tomto období u respondentů s 29,4 % stavebních prací a stabilizovaný vývoj předpokládají podniky s 50,7 % výroby za celý soubor. Co se týká očekávaného vývoje **zaměstnanosti** se stabilizací v této oblasti počítají respondenti se 70,2 % zaměstnanců za celý soubor. Zvýšení počtu zaměstnanců proti situaci v období průzkumu předpokládá 6,8 % respondentů a snížení 23 % respondentů.

Stavebníci vypovídali také o **kapacitním zajištění svého výrobního programu na příští měsíce**. Z celkového počtu odpovídajících podniků uvedlo 79,5 %, že jejich výrobní kapacity budou v příštích měsících vzhledem k zakázkám, objednávkám a probíhajícím jednáním dostatečné. Objem stavebních prací těchto podniků představuje 69,3 % stavebních prací. Nedostatečné výrobní kapacity bude mít 11,9 % počtu respondentů s podílem objemu stavebních prací 5 % a více než dostatečné kapacity by měly být u 8,6 % počtu respondentů (objem jejich stavebních prací představuje 25,7 %).

V průměru by měla být dle odpovědí respondentů **stavební výroba zakázkově zajištěna** na zhruba 9,3 měsíců dopředu.

Růst **cen** předpokládají respondenti u 15,6 % své produkce, neměnnost u 83,7 % produkce. U těch respondentů, kteří uvádějí růst, porostou ceny pomalejším tempem než v předchozích obdobích u 19 % produkce, stejně rychle u 78,4 % produkce a rychleji u 2,6 % produkce.

Závazky po lhůtě splatnosti mělo 31,7 % počtu respondentů (objem stavebních prací těchto podniků představuje 24,6 % objemu za všechny respondenty).

Objem **úvěrů** se v příštích třech měsících nezmění podle výsledků průzkumu u 49,8 % počtu podniků, zvýšení úvěrů předpokládá 10,4 % a snížení 12,1 % počtu podniků. Úvěry nebude mít 27,7 % počtu podniků.

Saldo indikátoru důvěry ve stavebnictví, konstruované jako průměr sezónně očištěných konjunkturálních sald ze dvou ukazatelů (hodnocení celkové poptávky a očekávaný vývoj zaměstnanosti v příštích třech měsících), se meziměsíčně nezměnilo a je o 7 bodů vyšší než před rokem.

3. Konjunkturální průzkum v obchodě

V odvětví **obchodu** se v prosinci ve srovnání s listopadem meziměsíčně nezměnilo hodnocení současné ekonomické situace. Jako dobrou hodnotilo v prosinci **ekonomickou situaci** svého podniku 52,7 % respondentů, 41,1 % jako odpovídající sezóně a 6,2 % jako špatnou. Podle mínění respondentů se zásoby v prosinci mírně zvýšily. Současný **stav zásob** hodnotilo 81,4 % respondentů jako odpovídající sezóně a vysoký stav zásob mělo 13,5 % respondentů.

Vyšší **požadavky na dodavatele** budou mít v příštích třech měsících respondenti s 15 % tržeb, stejné požadavky budou mít firmy s 70,5 % tržeb a s 14,5 % nižší. **Počet zaměstnanců** se v příštích třech měsících nezmění u 78,4 % respondentů, 10,6 % očekává růst a 11 % respondentů pokles. Stabilizované **ceny prodáváného zboží** předpokládají pro další tři měsíce respondenti s 84,7 % tržeb, 12,1 % předpokládá pokles a 3,2 % respondentů očekává růst.

Z názoru respondentů na vývoj **ekonomické situace** podniku očekávaný v příštích šesti měsících vyplývá, že podniky se 36,5 % tržeb očekávají zlepšení své ekonomické situace, s 61,1 % žádné změny nepředpokládají a 2,4 % podniků očekává zhoršení.

Saldo indikátoru důvěry, konstruované jako průměr sezónně očištěných konjunkturálních sald ze tří ukazatelů (hodnocení ekonomické situace, stav zásob s opačným znaménkem a očekávaný vývoj ekonomické situace) se meziměsíčně zvýšilo o 0,6 bodu a v meziročním srovnání je o 4,4 bodu nižší.

4. Konjunkturální průzkum ve vybraných odvětvích služeb

Ve **vybraných odvětvích služeb** se podle respondentů v prosinci zvýšilo hodnocení současné ekonomické situace i poptávky. Ve vybraných odvětvích služeb hodnotilo svoji současnou **ekonomickou situaci v prosinci** 72,9 % respondentů jako dobrou, 25,9 % respondentů ji hodnotilo jako odpovídající sezóně a 1,2 % jako špatnou.

Očekávání vývoje **poptávky v příštích třech měsících** se zvýšilo. Růst **poptávky** (knihy zakázek) po produkci podniku očekává 36,6 % respondentů, neměnný vývoj předpokládá 56,1 % respondentů a 7,3 % pokles. Neměnnost ve vývoji **cen** očekává 92,5 % respondentů, růst cen 5,6 % respondentů a 1,9 % pokles. Pokles počtu **zaměstnanců** očekává 22 % respondentů, neměnnost 52,6 % a růst počtu zaměstnanců 25,4 % respondentů. Očekávání **ekonomické situace** jsou oproti listopadu pro příští **tři měsíce** vyšší, pro **příštích šest měsíců** jsou mírně nižší.

Saldo indikátoru důvěry ve vybraných odvětvích služeb (je průměr tří ukazatelů - hodnocení ekonomické situace, hodnocení poptávky a očekávaná poptávka) se zvýšilo o 2,3 bodu a v meziročním srovnání je o 8 bodů vyšší.